

NORD-BORNHOLMS UGEBLAD

Udgivet af et Interessentskab.
Redigeret af Emil Bohn.
Forretningsfører Spar-kasseb. Ridder
Trykt i Gornitzkas Trykkeri, Allinge.

Avertissementsprisen er pr. Pettelinie
for Inserater paa Forsiden 15 Øre.
Almindelige Annoncer 1. Gang 10 Øre.
Efterfølgende Gange 5 Øre.

Nr. 49

Fredag den 11. September 1914

2den Aarg.

„Nord-Bornholms Ugeblad“
trykkes i et Antal af mindst 1700 Exempl.
og forsendes gennem Postvæsenet i Allinge,
Sandvig, Olsker, Rutsker, Ro og Klemensker.

„Nord-Bornholms Ugeblad“,
har den største Udbredelse i Nordre Herred,
bliver læst i ethvert Hjem og egner sig der-
for bedst til Avertering.

„Nord-Bornholms Ugeblad“
optager gerne Bekendtgørelser af enhver Art
saasom Køb, Salg, Foreningsmeddelelser,
Efter- eller Aflysninger, Auktioner etc.

„Nord-Bornholms Ugeblad“
udgaar hver Fredag, kan bestilles paa alle
Postkontorer samt paa Bladets Kontor og
koster 50 Øre Kvartalet.

Dampskibet „Jarls“ Undergang

Der tales og fortælles endnu saa ofte Mand og Mand imellem om dette sørgelige Forlis, der bragte saa megen Sorg i mange Hjem og materielt Tab for mange; men eftersom Tiden er gaaet varieres Fortællingen herom paa mange Maader og ikke altid strengt følgende Sandheden, og derfor vil jeg, som den der var den sidste, der talte med Skibets dygtige og her paa Østlandet af alle saa meget afholdte Fører Kaptejn Mathias Davidsen, og som var tilstede ved Skibets Afgang fra Allinge, — opriske denne sørgelige Tildragelse og berette herom, saaledes som jeg oplevede og erindrer det; idet jeg forudsætter at det endnu vil kunne have Interesse for mange at høre noget herom.

„Jarl“ ankom til Allinge lidt før Aften paa Rejsen til København den 4. Marts 1890. Det var VNV Vind og temmelig Lavvande, og det blæste ikke mere end at der paa det Tidspunkt var Tale om, hvorvidt Hasle skulde søges eller ej.

Kaptejn Davidsen bad mig dog, jeg var nemlig Medhjælper hos Eks-peditøren i Allinge, straks efter Ankomsten, at sige den Besked til Hasle, at de kunde køre Smørret m. v. samt Passagererne herved paa Skibets Regning, han fortalte mig ogsaa at Skibet havde taget Grunden i Gudhjem, paa Grund af Lavvandet, og var ked over at man kaldte ham ind, naar der var saa lavt Vand. Efter at være kommen flot ved at laste Smørret derfra i Agterlasten saa Skibet løftede sig for, pejledes om der var sket nogen Lækage, men der fandtes ikke noget Vand. Det samme blev gjort ved Ankomsten til Allinge med samme Resultat.

Der var dog en vis Nervøsitet at spore hos Kaptejnen, som jeg ikke just dengang lagde videre Vægt paa, men som senere ofte har faldet mig i Tanker. Det var som om han var optagen af en Forudanselse af den kommende Ulykke. Mange Smaa-ting i den Retning, har ofte rundet mig ihu.

Efter at have spist til Aften og kommen derned igen, var endnu ikke Haslegodset kommet herved, Kaptejnen bad mig da tilligemed 2 Bestyrelsesmedlemmer og Fyrmestere at gaa med ned i Kåhytten. Herad vi saa og talte lidt, men da vi gik ned, fandt vi at der var en Tanker var stude andstedes. Kaptejn gav han Ordre til at pejle, men alt var forbi.

Arbejdet som vi sad siger Kaptejn Davidsen henvendte til mig, har det „Piazza del Popolo“? Ja, sagde jeg, men hvad mener De? Jo, siger han, kan De høre af de Vers, der er skrevet om det, kan nok være, saa

rede jeg, hvilke mener De? Ja, husker De saa denne, sagde han og saa citerede han:

„Jeg beder Dig ej om Rosen paa din Kind,
ej heller om en Lok af Dit Haar
thi Rosen vil falme som Blomsten i Vaar
og Løkkernes Glans vil forgaa“

Jo, den kender jeg meget godt, sagde jeg, men jeg synes ikke — men Davidsen fortsatte —

„Jeg beder Dig ej om den perle-
tunge Snor,
der snor sig lig en Snog om Din Haand,
thi vilde Du mig fængsle, jeg vidste vel det Ord,
der bandt dig med stærke Baand.“

Da jeg kunde Sangen saa godt og vidste hvorledes det tredje Vers lød, afbrød jeg ham og sagde, at det var saa traurigt at citere saadanne Sange, jeg var nemlig saa underlig berørt under de forhaanden-værende Omstændigheder at høre videre, men Kaptejn Davidsen vedblev, med lidt forceret Røst og Tempo;

„Nej skænk mig en Tanke, naar Dagen bryder frem,
et stille Suk i Skumringens Fred,
en perleblank Taare, i Fald jeg skifter Hjem,
og sænkes under Havets Bølger ned.“

For ligesom at udviske lidt af Indtrykket af dette Vers, skyndte jeg mig at citere videre og sagde: jo vel, Kaptejn Davidsen, men der staar ogsaa videre:

„Thi Taarer og Tanker er Evighedsens Guld,
en Sjælerigdom Herren os gav,
og aldrig skal de visne, ej sænkes under Muld,
men spire frem, som Blomsten paa vor Grav.“

Naa ja! siger han, men nu maa vel snart Haslegodset komme, hvorefter han gik ud og gik frem og tilbage paa Dækket.

Det var imidlertid blæst op til Storm og en Lastdamper var kommen ude fra Søen og holdt det gaende under Land. Det var høj Frostluft og klart Maaneskin.

Imidlertid kom Haslegodset og lidt efter nogle Passagerer. Da man var færdig med Indlædningen blev atter pejlet, men der var femdeles intet Vand at mærke, hvorefter Kaptejnen gav Ordre til at skalle Lugterne godt og føvrigt klar til at gaa til Sø.

Kl. ca. 11 kastedes los, men Vandet var nu faldet yderligere saa Skibet hængte lidt fast med Hælen baade ved Kajen og senere i Indløbet, hvilket selvfølgelig var uden Betydning. Ved at bakke meget langsomt ud forbi „Blak“, og da man holdt lidt for længe i Agterrossen strøg Skibet imod, saa det lagde sig lidt udover, men da Skæref her er rundt og stærkt bevokset med Tang, kan der ikke være Tale om, at dette har bevirket nogen Skade, saaledes som saa ofte paa-staaet.

Jeg ser endnu, som kunde det være sket ialten, „Jarl“ drive ud med stoppet Maskine, med Kaptejn Davidsen paa Broen, Købmand Kløcker, Hasle i Bestikhus-Døren og Bødkermester Holm, Allinge kommende frem i „Kappen“ til Overdækket raabende en Hilsen til Land.

Fuldvægtig Nielsen fra Hasle, som rejste her fra Bornholm for at bosætte sig ovre, var imidlertid gaaet til Køjs tilligemed endel andre Passagerer.

Da Lastdamperen, der senere vi-

ste sig at være „Elisabeth“ af København, observerede „Jarls“ Afgang, fulgte denne efter mod Hammeren. Klokken var dengang ca. 12.

Ved 3 Tiden vaagnede jeg ved at Vejret var slaaet om. Det var Snestorm fra NV og idet hele taget stygt Vejr. Uvilkaarlig kom jeg til at tænke paa „Jarl“ i dette stygge Vejr, men anede dog ikke, at det allerede var sunket omkring Kl. 1, kun 1 Mils Vej fra Hammeren paa Kursen Hammeren-Sandhammeren, paa ca. 23 Fv. Vand. Om Forliset blev senere oplyst følgende ved den Søforklaring, som blev aflagt af Dampskibet „Elisabeths“ Besætning ved dettes Ankomst til København 4 Døgn efter.

Det hedder saaledes bl. a. i Søforklaringen at 2. Styrmand paa Elisabeth havde Vagt og udtalte at de havde Røgen af den fra Allinge udkommende Dampere hele Tiden vest efter fra Hammeren ca. en Times Tid. Styrmanden saa da forude et rødt Lys, kort derefter et hvidt, og straks derefter et grønt Lys hvorefter de ikke senere saa nogen Dampere, men de sejlede igennem en hel Masse tørt Gods, kort efter, uden dog at bemærke noget særligt, hvorfor de heller ikke stoppede.

Da det senere blev Sneytke og Storm, da „Elisabeth“ var paa Højden af Sandhammeren, vendte man og holdt tilbage under Allinge, hvor man ankrede Kl. 6 Morgen.

Skibet laa herudfor hele den Dag og næste Dag til hen paa Eftermiddagen uden at rapportere noget til Land herom, hvad man senere fandt meget mærkeligt, og Retsformand Madvig skal have udtalt til Elisabeths anden Styrmand, da han blev spurgt om, hvorfor han ikke havde stoppet, da han sejlede igennem alle Kasserne, eller hvorfor han ikke havde vækket og meddelt sin Kaptejn hvad han havde observeret, og denne svarede at det havde han ikke tænkt noget videre over, saa burde han virkelig aldrig have noget Skib at føre.

Da „Jarl“ ikke ankom til København sendte man derfra Forespørgsel til os her om „Jarl“ havde vendt om eller hvorledes, og han paa Eftermiddagen var der en almindelig Spørgen frem og tilbage pr. Telegraf og Telefon.

Næste Dag indløb Telegram fra Geheimeetatssaad Tietgen med Tilbud om at låde to af DFDS Skibe afgaa for at søge efter „Jarl“ ifald den skulde ligge et eller andet Sted med Maskinebåde, men da var man allerede næsten færdig med at gøre „Erna“ klar i Nexø for at gaa ud at søge, hvorfor Tilbudet ikke blev modtaget.

Om Eftermiddagen den 6. febr. vi saa Meddelelse fra Tejn om at Fiskerne, der var komne ifland fra Laksetøjet, og derude havde de fundet endel Kasser Laks, mærkede Svin og Kreaturer, som de mente var fra „Jarls“ Ladning.

Et Medlem af Selskabets Bestyrelsen og jeg kort straks derned og vi kunde desværre kun straks bekræfte dette, da vi jo kendte Mærkerne, hvad vi straks meddelte Rederiet i Nexø, og der var altsaa ikke meget Haab om at „Jarl“ eksisterede mere.

„Erna“ afsøgte imidlertid en stor Del af Østersøen mellem Bornholm, Christiansø og Sverrig men fandt intet.

Der blev forespurgt i svenske Havne, men Jarl var og blev borte, og Sorgen var almindelig paa største Delen af Bornholm, det var en oprigtig Landesorg.

Fra enkelte Sider hørte man Ud-

talelser om dumdrigtig Sejlad, rankt Skib, som ikke kunde vaage i Søen, og meget andet, tildels meget ondskabsludt Snak, det var nemlig meget almindeligt i den Tid, at Postskibene ikke gik ud, naar det var stormende Vejr, hvilket ogsaa var Tilfældet den Aften, men det var jo slet ikke saa underligt, de var jo ikke helt overbyggede, saaledes som vore Skibe, og derfor tog helt anderledes med Vand ind, saa de var jo undskyldte. Med Hensyn til Ladningen, saa var „Jarl“ netop saa bekvem lastet for Sejlad som tænkes kunde med en stor Del tilhuggen Granit og Smøret fra hele Østbornholm i Bunden, og ikke overløst med Kreaturer, saa al var i den Retning saa godt man kunde ønske.

Nej, uden Tvivl var det ikke dumdrigtig Sejlad eller Stormens Skyld at „Jarl“ gik ned, heller ikke, at det var daarligt ladet, Aarsagen var sikker den, at den stødte i Gudhjem, og der har faaet en Skade i Bunden, men som i det smulle Vand fra Gudhjem til Allinge og i Allinge ikke lakkede; der pejledes jo mange Gange, men som først blev farligt ved at Skibet, naar det kom om Hammeren, kom til at arbejde imod Søen og der lidt efter lidt kom saa meget Vand i Skibet, at det dengang man, rimeligvis allerførst i Maskinen, mærkede dette, da var saa „killent“, at det kændrede ved Forsøget paa at vende, eller sætte Kursen mod Land mellem Vang og Helligpeder. Dette kan jo siges temmelig bestemt idet „Elisabeths“ Styrmand forklarer at vi forude saa, først et rødt Lys (Bagbords Lanterne) dernæst et hvidt Lys (Toplanteren) og saa et grønt (Styrbords Lanteren) og siden ikke noget mere. Kort efter passerede de igennem alle Kasserne.

Det er sikkert sket saaledes at Kaptejn Davidsen har forsøgt at vende, naar man mærkede Vandet i Skibet, men at der allerede har været saa meget Vand inde, at det under Vendingen har faaet en forkeret Sø, saa det gik rundt. Anden Aarsag kan der ikke være.

At Storm og Sø skulde være Aarsagen er udelukket. „Jarl“ var en forholdsvis ny, stærk og kraftig Dampere og helt overbygget, det havde allerede paa sin anden Rejse fra Bornholm til København haft Lejlighed til at vise sine gode Egenskaber som Søskib i en orkanagtig NV Storm, den var dengang 17 Timer undervejs, og flere Gange senere taget svære Tørn, saa her var intet i vejen.

„Elisabeth“ var en gammel „well decks“ Lastdamper, ikke videre kraftig, og den gik ogsaa opfeiter, og vendte først om, da Søen tog til under den senere tiltagende Snestorm, dette vidner jo ikke om nogen særlig stærk Storm.

For Selskabet var det jo et stort pekuniært Tab, „Jarl“ havde kostet ca. 160,000 Kr. og det var lige blevet nedskrevet i Assurance til ca. 90,000 Kr. for at spare Præmie.

Ligeledes for en Mængde Købmand og Forretningsfolk, da det ikke var mange, der assurerede deres Vare i de Tider. Heller ikke var det nogen ringe Sum i Contanter, der forsvandt. Men først og sidst begræd man Tabet af de mange Menneskeliv, 22 Personer ialt, hvoraf største Delen var Familie-Forsøgere.

Allt som Tiderne gaar er dette sørgelige Minde vel blegnet noget, men det er dog i frisk Minde paa Bornholms Østkyst, og særlig er det indprentet i min Hukommelse ved den mærkelige tungsindige Maa-

de hvorpaa Kaptejn Davidsen optraadte hin Aften — tør vi sige i Forudanselse af den kommende Ulykke.

Emil Bohn.

Gudstjenester.

Søndag den 13. September.

Allinge K. Kl. 9½ Skrm. Kl. 9, Ols Kirke Kl. 2.

Sandvig Missionshus Kl. 3.

Allinge Missionshus Kl. 7.

H. Dam taler.

Allinge Kirkenyt i August.

Døgte: 9. Aug. Stenh. Julius A. Mad-sens Søn, Herman Michael. 16. Aug. Arbejdsmand Frederik William Olsens Datter, Olga Albine. 23. Aug. Bygmester Johannes Pedersens Datter, Mina Amalie.

Ægteviiede: 25. Fisker Valdemar Peter Emil Larsen og Jenny Martine Jensen, begge af Sandvig.

Begravede: 9. Aug. Stenh. Joh. Patrik Alexanderson Westerholms Datter, Ruth Edith Elvira Brunzell Westerholm, 3 Aar, 3. Aug. 23. Aug. Kommune-lærer H. P. Kofods Datter, Edith Elisabeth Kofod, 2 Aar, død i Hasle 19. Aug.

Under Forudsætning af fornøden Tilslutning antager jeg Elever (Børn over 9 Aar) i finere Haand-arbejde. Nærmere ved Henvendelse til

Ingeborg Christensen,

Toldbygningen, Allinge.

Agurker til Salgs

hos

Vald. Sørensen, Borre.

En Pige kan faa en let Plads til 1ste November paa Gildesboet i Olsker.

Ønsker De

smukke og moderne Fotografier, da henvend Dem i Atelieret ved Havnen.

Telefon 4. Andr. Ipsen.

Fine Asier, Agurker samt

Grise, som er 4 Uger d. 14.

ds., er til Salgs paa

Opsynsboligen, Rutsker Højlyng.

J. Hansen Lund.

En ung Pige,

som kan malke, søger Plads strax. Bladets Kontor anviser.

Eddikesyre

prima Kvalitet — anbefaler

I. B. Larsen

1 Grævlingehund

er kommet tilbøende og bedes afhentet.

Messen, Allinge.

Heidelberg Sylteeddike

er den bedste.

Faas hos I. B. Larsen.

Nye danske Soyakager,

Nye danske Rapskager,

Extragrov dansk Hvedeklid

ventes hjem i kommende Uge.

Nordlandets Handelshus.

Til Konfirmationen anbefales:

Sorte, hvide og kulørte
Kjoletojer i stort Udvalg
 fra 1 Kr. mtr., ca. 63 Øre Al.
 En Del Rester extra billigt.
 Skørter i Moire og Klæde.
 Hvide Skørter med bredt Broderi
 3 Kr.
 Handsker i Traad og Skind.
 For alle Skindhandsker ydes Garanti.
 Færdigt Linned i smukt Udvalg.
 Forklæder, Paraplyer, Bælter.
 Lommeførklæder,
 Hals- og Ærmerüsh,
 Blondekraver med og uden Opslag.
 Besætningsartikler i stort Udval.

Ægteblaa Kamgarnsklædninger
 fra 20 Kr.
 Huer fra 80 Øre.
 Kraver, Flipper & Manschetter
 Sorte Sløjfer fra 40 Øre.
 Skjorter, Seler, Bælter.
 Stærke Boxcalffs Dregestøvler
 fra 8 Kr.
 Dregesko 5,50—6,00.
 En moderne Damestøvle med Laknæse
 10 Kr.
 Dame-Snøresko med Laknæse
 7 Kr. 50 Øre.
 Alt sælges
 til yderst billige Priser.

Toget afgaar

Sandvig—Rønne.		
Fra Sandvig	11,30	8,45
Allinge	11,38	8,56
Tein	11,49	9,04
Helligdommen	12,06	9,21
Klemensker	12,26	9,41
Nyker	12,40	9,55
Til Rønne	1,00	10,15

Rønne—Sandvig		
Fra Rønne	8,15	7,00
Nyker	8,35	7,18
Klemensker	8,52	7,35
Helligdommen	9,11	7,53
Tein	9,27	8,08
Allinge	9,39	8,19
Til Sandvig	9,45	8,25

Indtil videre afgaar hver Søndag og Torsdag Tog fra Rønne til Sandvig Kl. 1 1/2 og fra Sandvig til Rønne Kl. 5 Eftm.

Advarsel.

I Henhold til Bemyndigelse af Bornholms Amt forbydes herved al Sandhøntning paa det af Selskabet lejede Areal af Aasandsbugten ved Sandvig. — Overtrædelse heraf vil medføre retslig Tiltale.

Best. for „Østersøbadet Bornholm“.

Allinge-Sandvig Sygekasse,

som er statsanerkendt, optager Medlemmer indtil 40-aars Alderen. Foruden en daglig Pengehjælp yder Sygekassen fri Læge og Medicin for Medlemmerne samt fri Læge for deres hjemmeværende Børn under 15 Aar, desuden frit Sygehus- og Sanatorieophold.

Indmeldelser kan ske hos Kassereren, Hr. Bager P. Holm, Allinge.

By- og Herredsfuldmægtig Johannes Kofoed, Hasle.

træffes paa Raadhuset i Allinge hver Mandag efter Kl. 10 Form. og i Klemensker Kro hver Fredag fra 2—5 Eftm.

Hos I. B. Larsen

ALLINGE

køber man altid de bedst velleagrede Cigarer og Cigaretter
 Stort Lager af grovt og finskaarne Tobakker samt Shagtobak.

Extra gode hollandske Blomsterløg anbefales.
 Handelsgartneriet Hallelyst.

Forlang altid Otto Mönsted's OMA Plante Margarine

Alle Sorter tørre Sædvarer købes!

Ved Samhandel betaler vi Kornet med absolut højeste Dagspris efter Kvalitetsvægten.

Vær saa god at vise os Prøver af Kvaliteterne.

Nordlandets Handelshus.

Bornholms Spare- & Laanekasses

Afdeling i Allinge

Kontortid: 10—12 og 2—4.

Modtager Indskud paa alm. Sparekassetilkaar til en Rente af 4 pCt. p. a., paa Folie til 2 pCt. p. a.

Sout Yorkshire Dampkul

er paa Lager.

Nye Sendinger ventes i næste Uge. Prisen er billigst ved kontant Betaling.

Nordlandets Handelshus i Allinge.

Konfirmations Udstyr

Stort og righoldigt Udvalg i smukke Kjolestoffer, sorte, hvide og kulørte.

Extraordinære billige Priser

Magasin du Nord's Udsalg.

Vi har rigelig Lager af prima Flormel,

som vi afvejer i Sække a 12 1/2, 25, 50 og 100 Kilo.

Vi sælger til allerlaveste Pris ved kontant Betaling. Vi bytter ogsaa, idet vi tager alle Slags gode, sunde Sædvarer som Betaling for Mel og andre Varer. — Gør denne Forretning med os i disse første Dage.

Nordlandets Handelshus i Allinge.

Husk vort velassorterede

Trælast-Lager!

Forlang Tilbud, og vi er til Tjeneste.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Udskudsbrædder! Gode tørre Brædder!

Stort Lager af alle Slags. Priserne ere billigst i

Nordlandets Handelshus.

Uld og strikkede Klude

tages i Bytte til højeste Pris.

NORDLANDETS HANDELSHUS.

18 pCt. Superfosfat paa Lager.

Alle Bestillinger ekspederes, og ventes der endnu et mindre Parti med Sejler »Kristian« først i den kommende Uge. Billigste Pris, men vi beder om kontant Betaling.

Nordlandets Handelshus i Allinge.

Vil De købe eller sælge Sæd?

Alt Slags Fjerkræ, Kalve, Svin modtages altid til Dagens højeste Topnotering. 200 Tdr. Havre ønskes straks.

Vi er til Tjeneste med bedste Tilbud ved Telefon 8, Sandvig.

Agentur- og Kommissions-Kompagniet.

Store

Derbyshire Husholdnings-Kul

af sædvanlig prime Kvalitet

ventes til Expedition fra Banen omkring 15.—20. September. — Prisen bliver lavere end forhen, men fastsættes først efter Ankomst. Vi tilraader Kunderne at forsyne sig ved denne Lejlighed. Opgiv Deres Forbrug snarest.

Nordlandets Handelshus.

Sylteeddike & Syltesukker

bedst og billigst hos os.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Vridemaskiner,

Tøjroller,

Husholdnings- maskiner

Største Lager af

Isenkram,

Glas, Porcelæn og

Fajance.

Anker Heegaard's

bekendte

Gryder

anbefales.

Spise- og

Vands

samt b

Køkkenu

Allinge Kolonial- og Produktforretning.